

Handläggare:
Cathrine Önnestam, 08-508 33 025
Bengt Nilsson, 08-508 33 922
Elisabeth Sörhuus, 08-508 33 155

Till
Utbildningsnämnden
2010-12-09

Strategier för skolutveckling i Söderort och på Järvafältet

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

1. Berörda kommunala skolor får i uppdrag att med stöd i skolstrategierna utarbeta en plan för förbättringsåtgärder för att lyfta kunskapsresultaten och nå en högre grad av målluppfyllelse.
2. Fortsatt kommunikation i ärendet kommer att ske med de fristående skolorna.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Håkan Edman
Grundskolechef

Sammanfattning

I arbetet med att nå en allt högre grad av målluppfyllelse har skolor i utsatta ytterstadsområden en längre väg att gå. Boendesegregation, en hög omflyttning av elever och speciell områdesproblematik påverkar skolornas arbete och gör att utvecklingsinsatser måste riktas åt många håll. För att stödja skolorna i arbetet med att välja de bästa strategierna när det gäller att nå skolans kunskapsmål har följande strategidokument utarbetats. Strategierna är samlade under rubrikerna *Vetenskaplig forskning, Förhållningssätt, Framgångsfaktorer, Skolutbyte/ benchmarking, Arbetsmetoder/stödmaterial* och *Sammanfattande slutsatser*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen. Kontakter har även tagits med Avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet samt vuxenutbildningsavdelningen. Synpunkter har även inhämtats från stadshusets projektledning för Vision Järva 2030 och Söderortsvisionen.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget för 2010 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att utarbeta en skolstrategi för skolor i Söderort och Järva.

Med utgångspunkt i den övergripande visionen för Stockholm har visioner för utvecklingen av Söderort och Järva tagits fram i en nära dialog med medborgarna och med de verksamheter som bedrivs i områdena. De kommunala bostadsbolagen har i samverkan med stadens förvaltningar anordnat medborgardialoger som har hållits i Akalla, Husby, Rinkeby och Tensta på Järvafältet samt i Bredäng, Farsta Strand, Hökarängen och Rågsved i Söderort. Vid dessa tillfällen har även berörda fastighetsbolag och stadsdelsförvaltningar varit med. Utbildningsförvaltningen har besökt ett femtiotal skolor, såväl kommunala som enskilt drivna, och tillsammans med de olika områdenas skolor gjort inventeringar av det som skolorna själva har angett som svårigheter och framgångsfaktorer.

I utvecklingen av innovativa och expanderande stadsdelar spelar utbildningen en central roll för såväl den personliga som samhällseliga utvecklingen och skolan är en av de viktigaste faktorerna för att integration ska komma till stånd. Ett viktigt målområde i visionerna är stärkt utbildning. I budget 2010 beskrivs också att erfarenheterna från utvecklingen på Järva och i södra ytterstaden ska tas tillvara för en fortsatt utvidgning av arbetet med visioner för fler delar av ytterstaden. Det är därför viktigt att i utarbetandet av en skolstrategi inte enbart ta utgångspunkt i beskrivna problem på strategisk och på operativ nivå, utan också i de framgångsfaktorer som skolorna redovisar för elevernas skolresultat.

Alla Stockholms skolor strävar efter att nå visionen ” En skola i världsklass” och många skolor har hunnit en bra bit på vägen. Det finns skolor som uppvisar mycket goda resultat och som kan tjäna som förebilder för andra. Skolor som brottas med problem av olika slag har det svårare att på kort tid nå ända fram. Dessa skolor behöver stöd och uppbackning och har behov av utsträckta tidsramar för att kunna genomföra förändringar som leder mot en högre grad av måluppfyllelse. Som ett stöd i det arbetet är dessa strategier framtagna.

Strategierna har sin utgångspunkt i de styrdokument som fastställts för Stockholms stads grundskolor och gymnasieskolor och grundar sig också på aktuella forskningsresultat som visar vilka strategier som är de mest framgångsrika när det gäller att förbättra skolresultaten.

Det finns både likheter och olikheter mellan skolorna i de berörda delarna av staden. Det de kommunala skolorna har gemensamt är bl.a. följande:

- Skolorna har en stor elevrörelse. Upp till en tredjedel av en skolas elever kan flytta in eller ut under ett läsår.
- Flera skolor har många elever som bara har gått i svensk grundskola mellan 0-3 år vid tidpunkt för mätning i nationella prov och vid betygssättning. Deras skolresultat räknas med i redovisningarna och jämföras med övriga elevers, vilket innebär att den totala resultatbilden för skolan inte ger en rättvisande bild av alla elevers kunskapsutveckling.
- Det är inte vanligt med samverkan skolor emellan och skolformer emellan. Goda exempel för elevers lärande får ingen spridning till grannskolor.
- Skolresultaten är låga. 2009 års mätning av resultaten av de nationella proven i skolår 5 visar att medelvärdet för de nationella proven i svenska, engelska och matematik är flera procentenheter lägre i jämförelse med medelvärdet för Stockholms stad som helhet. Skillnaderna i skolresultat ökar i skolår 9 i jämförelse med medelvärdet för Stockholms stad. Betydligt färre elever i Järva - och Söderortsskolorna uppnår behörighet till nationella program i gymnasieskola än vad stadens övriga elever gör. Det genomsnittliga meritvärdet av slutbetygen i skolår 9 är ca 40 poäng lägre än för staden som helhet.
- Andelen elever som väljer den skola som man enligt skolpliktsområde tillhör är lägre än vad som gäller staden i övrigt. Elever väljer skolor utanför den egna stadsdelen, t.ex. i innerstaden eller söker till skolor med särskild pedagogisk inriktning eller fristående skolor med etnisk inriktning. Många av de valda fristående skolorna finns i de yttre stadsdelarna.
- Det finns överkapacitet när det gäller skollokaler, även när hänsyn tagits till de speciella behov som behöver tillgodoses i skolor med många elevgrupperingar och personal med särskilda uppdrag.
- En hög andel gymnasieelever från de aktuella områdena finns inom gymnasieskolans individuella program. Flera elever söker inte eller kommer inte in i någon gymnasieskola och allt för många hoppar av gymnasiet.
- De beskrivna mediabilderna av skolornas resultat och kvalitet stämmer inte överens med elevers och föräldrars upplevelse. Stockholms stads brukarundersökning visar att medelvärdet för berörda skolor är likvärdigt

med Stockholms stads medelvärde. Upplevelsen av utveckling och lärande i skolår 3 och 6 är till och med högre.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån ovanstående kartläggning av situationen i skolorna i Söderort och Järva och i de medborgardialoger som hållits i de olika stadsdelarna har behovet av stöd i de berörda skolornas utvecklingsarbete förstärkts. Det strategidokument som tagits fram utgår från aktuell forskning och beprövade erfarenheter från framgångsrikt skolarbete. Förvaltningen kommer att ge fortsatt stöd till berörda skolorna i deras arbete med implementeringen av strategierna till såväl fristående skolor som till stadens berörda skolor.

Förvaltningen strävar efter bärkraftiga skolenheter. Planeringen för det långsiktiga behovet av utbildningslokaler kommer att genomföras i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om budget 2011 för Stockholms stad.

Utbildningsnämnden föreslås besluta enligt förvaltningens förslag. Berörda kommunala skolor får i uppdrag att med stöd i skolstrategierna utarbeta en plan för förbättringsåtgärder för att lyfta kunskapsresultaten och nå en högre grad av måluppfyllelse.

Fortsatt kommunikation i ärendet kommer att ske med de fristående skolorna.

Bilaga:

Strategier för skolutveckling i Söderort och på Järvafältet